

Linköpings kommuns pandemiplan

Inledning

Världshälsoorganisationen WHO spelar en central roll under en pandemi eftersom organisationen deklarerar pandemins olika globala faser, förmedlar kunskap om pandemins epidemiologi och effekter. WHO har sedan pandemin år 2009 ersatt tidigare modell med en mer sammanflätad modell utifrån 4 faser¹. Dessa faser är grundläggande och fokuserar på en kontinuerlig riskbedömning på såväl global som nationell nivå. WHO:s bedömning är baserad på virologiska, epidemiologiska och kliniska data på global nivå.

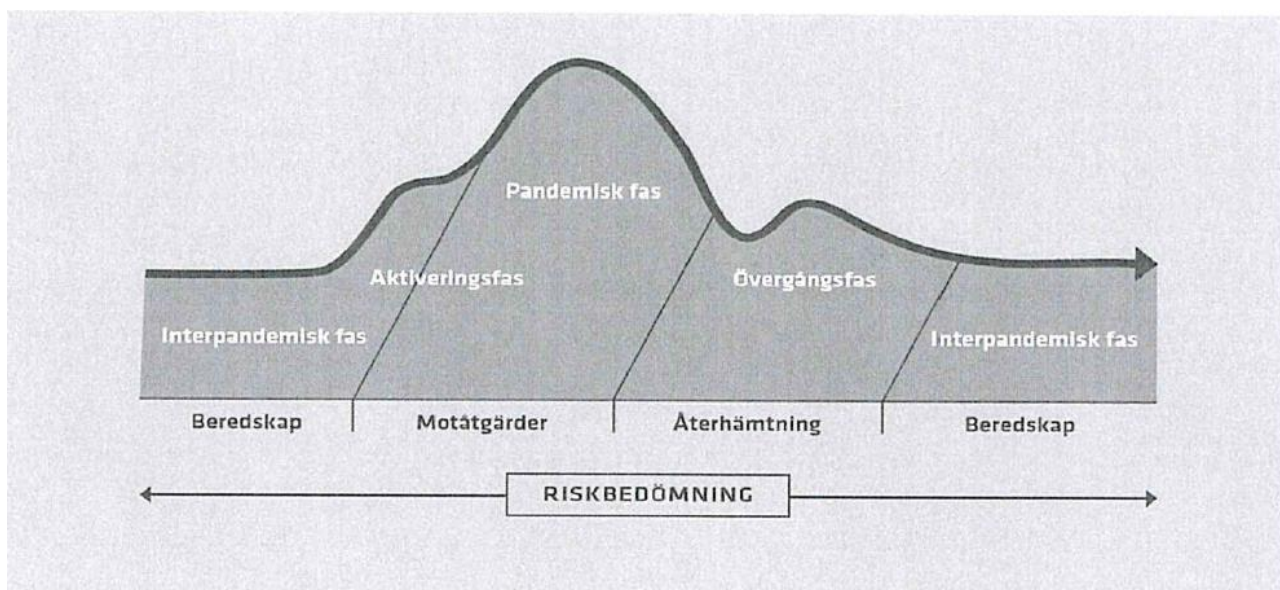
WHO: S faser

FAS 1: Interpandemisk fas – beredskapsplanering inför en pandemisk influensa, tiden mellan pandemierna.

FAS 2: Aktiveringsfas – virus med pandemisk potential har identifierats bland människor

FAS 3: Pandemisk fas – det nya viruset har fått en global spridning

FAS: 4 Övergångsfas – den globala eller regionala riskbedömningen fastställer att åtgärderna mot den pandemiska influensan kan börja trappas ner.

Pandemiberedskap // Hur vi förbereder oss - ett kunskapsunderlag

I Sverige ansvarar flera myndigheter på nationell, regional och lokal nivå (tabell 1) gemensamt för att förebygga och hantera spridningen av smittsamma sjukdomar. För att arbetet vid en pandemi ska fungera på ett effektivt sätt krävs en väletablerad samverkan mellan alla aktörer på alla nivåer. Linköpings kommuns juridiska skyldigheter framgår av dokumentet *Kommunens juridiska skyldigheter vid pandemi*.

Samhällets övergripande mål vid en pandemi är att minimera dödligheten och sjukligheten i befolkningen samt att begränsa övriga negativa konsekvenser för individ och samhälle². För att nå dessa mål fordras olika strategier vilka innefattar medicinska och icke-medicinska åtgärder samt kommunikationsinsatser.

¹ Folkhälsomyndigheten, www.folkhalsomyndigheten.se

² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/2f2a536f14e54a83b983594b4b71c3d4/pandemiberedskap-kommunicera-19074-2.pdf>

Syfte

Syftet med Linköpings kommuns pandemiplan är:

- Att tydliggöra vilka förberedande åtgärder som skall vara vidtagna för att minimera de negativa effekter som kan följa av en pandemi
- Att planen ska fungera som beslutsstöd för kommunens ledning och verksamheter vid en pandemis olika faser
- Att i förväg klargöra ansvarsförhållanden samt att tydliggöra när kommunen ska agera vid en pandemi, vad som ska göras, vem som gör det och vilka som ska samverka.

Tabell: 1; Aktörer, roller och ansvar vid och inför en pandemi

Aktör	Roll och ansvar
Europeisk och internationell	
Världshälsoorganisationen, WHO ³	<ul style="list-style-type: none">- Övervakar epidemier och pandemier- Deklarerar pandemi- Deklarerar internationella hot mot människors hälsa- Gör riskbedömningar- Samordnar framtagandet av vaccinvirus och reagenser för tillverkning av vaccin
Europeiska smittskydds-myndigheten, ECDC ⁴	<ul style="list-style-type: none">- Övervakar epidemier och pandemier i Europa.- Gör riskbedömningar.- Ger underlag till rekommendationer.- Ger underlag till kommunikation.
Europeiska läkemedels-verket, EMA ⁵	<ul style="list-style-type: none">- Godkänner och frisläpper pandemivacciner och nya antiviraler.- Övervakar biverkningar av vacciner och antiviraler.
Aktörer på nationell nivå	
Regeringen och Regeringskansliet ⁶	<ul style="list-style-type: none">- Skapar förutsättningar för att säkerställa tillgång till vaccin, antiviraler.- Beslutar om influensa ska klassificeras som allmänfarlig sjukdom och därmed vara smittspåringspliktig/anmälningspliktig.- Beslutar om lagringsstrategi för antiviraler i beredskapslager.
Folkhälsomyndigheten ⁷	<ul style="list-style-type: none">- Samordnar pandemiberedskapen på nationell nivå.- Ger stöd till planeringen på regional och lokal nivå, där det operativa arbetet bedrivs.- Samordnar framtagandet av vaccinationsstrategi.

³ www.who.int

⁴ www.ecdc.europa.eu/en

⁵ www.ema.europa.eu/en

⁶ www.regeringen.se

⁷ www.folkhalsomyndigheten.se

	<ul style="list-style-type: none">- Avropar och distribuerar vaccin och beredskapsläkemedel.- Ansvarar för de nationella beredskapslagren av beredskapsläkemedel.- Ansvarar för framtagandet av rekommendationer för användning av beredskapsläkemedel.- Samordnar kommunikationsinsatser för vaccination.- Är internationell kontaktpunkt.- Övervakar pandemins utveckling.- Bedriver och utvecklar laboratoriediagnostik för detektion, typning och resistensbestämning av pandemisk influensa.- Samordnar smittskyddet i Sverige.- Sammanfattar Nationella pandemigruppen.
Socialstyrelsen ⁸	<ul style="list-style-type: none">- Är nationell kunskapsmyndighet för hälso- och sjukvård och socialtjänst. Samordnar landstingens och kommunernas krisberedskap inom hälso- och sjukvård och socialtjänst inför allvarliga händelser.- Utfärdar föreskrifter om ordination och praktisk hantering av läkemedel inom hälso- och sjukvården, inklusive vaccinationsverksamhet.- Förser andra myndigheter med data för utvärdering av effekt och säkerhet av läkemedel genom exempelvis data från dödsorsaks-, patient- och läkemedelsregistret.
Läkemedelsverket ⁹	<ul style="list-style-type: none">- Godkänner pandemivaccin.- Tar fram rekommendationer för läkemedelsbehandling.- Möjliggör licensföreskrivning av pandemivaccin och andra nödvändiga läkemedel vid behov och ansvarar för frisläppning av pandemivaccin i Sverige.- Följer upp effekt och säkerhet av beredskapsläkemedel inkl. vaccin.- Värderar risk- och nytta av läkemedel inkl. vaccin.
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ¹⁰	<ul style="list-style-type: none">- Stödjer, vid behov, regioner och kommuner vid upphandlingar av transporter av vaccin.- Stödjer regioner och kommuner vid samordningsbehov och upprättar kommunikationskanaler.
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ¹¹	<ul style="list-style-type: none">- Stödjer nationell samordning mellan aktörer vid pandemi.- Bevakar och bedömer konsekvenser av en pandemi för samhället och samhällsviktiga verksamheter.- Stödjer centrala myndigheters, länsstyrelser, regioners och kommuners arbete med att identifiera samhällsviktiga verksamheter.

⁸ www.socialstyrelsen.se

⁹ www.lakemedelsverket.se/sv

¹⁰ www.skr.se

¹¹ www.msb.se

Arbetsmiljöverket ¹²	<ul style="list-style-type: none">- Ansvarar för föreskrifter för biologiskt agens och smittämnen i arbetsmiljön och har tillsynsansvar när det gäller mikrobiologiska arbetsmiljörisker.
Länsstyrelser ¹³	<ul style="list-style-type: none">- Har samordningsansvaret för den regionala krisberedskapen.- Följer upp kommunernas beredskapsförmåga.- Analyserar och sammanställer en regional lägesbild.- Identifierar samhällsviktiga verksamheter inom sitt geografiska ansvarsområde.
Regioner/aktörer som bedriver hälso- och sjukvård	<ul style="list-style-type: none">- Vårdar sjuka.- Genomför vaccination.- Ger förebyggande råd till allmänheten.- Rapporterar beläggning, personalfrånvaro och IVA-vårdade för influensa.- Utför diagnostik samt rapporterar fall.- Planerar för utökad hemsjukvård och hembesök.- Ansvarar för inköp och distribution av läkemedel.- Ansvarar för att ta emot och distribuera beredskapsläkemedel.- Åtterrappporterar vaccinationer och förbrukning av antiviraler till Folkhälsomyndigheten.- Ansvarar för omhändertagandet av döda.
Smittskyddsläkaren	<ul style="list-style-type: none">- Samverkar med beredskapsansvariga inom regioner.- Har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom sin region. Ska planera, organisera, leda och verka för ett effektivt, samordnat och likformigt smittskydd.- Ansvarar för regional övervakning och återrapportering av epidemin till regioner, Folkhälsomyndigheten och andra berörda myndigheter.- Planerar och fördelar vaccin och andra läkemedel.- Tar fram pandemiplan.- Deltar i förberedande arbete inför beslut om avrop av vaccin.- Kommunicerar lokalt med såväl hälso- och sjukvården som invånarna.

¹² www.av.se

¹³ www.lansstyrelsen.se

Kommuner	<ul style="list-style-type: none">- Är en samverkande länk mellan regionala och lokala aktörer.- Genomför åtgärder för att öka förmågan att bedriva samhällsviktig verksamhet och hantera extraordinära händelser.- Ger aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka.- Ska vid en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF), ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram samt verkar för att information till allmänheten samordnas.
----------	--

Pandemiplan – checklista		
WHO fas 1: Interpandemisk fas <i>Inga nya influensavirussubtyper har upptäckts bland människor. En influensavirussubtyp som orsakat infektion bland människor kan förekomma bland djur. Risken för infektion och sjukdom hos människor bedöms som låg.</i>	Ansvarig	Sign
Uppdatera pandemiplanen: Löpande uppdatering utifrån ändringar i Socialstyrelsens nationella pandemiplan ¹⁴ samt uppdatering vid varje ny mandatperiod, samt utifrån tidigare krisledningsutvärdering.	Säkerhetsenheten	
Uppdatera alternativt upprätta (för ny verksamhet) kontinuitetsplan	Förvaltningschef	
Kontinuitetsplaner sammanställs centralt och införlivas i Linköpings kommuns Pandemiplan	Säkerhetsenheten	
Samverkan med samhällsviktig verksamhet i kommunen avseende förberedande åtgärder och beredskap	Säkerhetsenheten	
Övning i seminarieform, regelbunden utbildning i krisledning	Säkerhetsenheten	
Klargör ansvarsfördelningar mellan Linköpings kommun och Region Östergötland i de olika pandemifaserna	Säkerhetsenheten	
WHO fas 2: Aktiveringsfas <i>Infektion med en ny virussubtyp hos människor har bekräftats men den har endast i sällsynta fall spritts från människa till människa. Små anhopningar av mänskliga fall med begränsad smitta mellan människor identifierade vilket antyder att virus är dåligt anpassat till människa.</i>	Ansvarig	Sign
Säkerhetsenheten följer den epidemiologiska utvecklingen och rapporterar fortlöpande till kommundirektör.	Stabschef	
Kommundirektör informerar respektive förvaltningschef	Kommundirektör /Krisledande chef	
Förvaltningschef fattar beslut om huruvida en lokal krisledning enligt <i>Instruktion för krisledningsstaben- Central krisledning</i> ska upprättas utifrån beskrivning i <i>Plan för Linköpings kommuns krisorganisation i fred och vid höjd beredskap</i> ¹⁵ .	Förvaltningschef	
Stabschef etablerar kontakt med samverkan Östergötland enligt <i>Instruktion för krisledningsstaben- Central krisledning</i>	Stabschef	
Förvaltningschef informerar medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS,) Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) och Verksamhetschef för elevhälsan enligt lagstadgat medicinskt uppdrag.	Förvaltningschef	
Kommundirektör/krisledande chef gör en bedömning om huruvida central krisledning enligt <i>Instruktion för krisledningsstaben- Central krisledning</i> ska upprättas	Kommundirektör /Krisledande chef	

¹⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/b6cce03c4d0e4e7ca3c9841bd96e6b3a/pandemiberedskap-hur-vi-forbereder-oss-19074-1.pdf>

¹⁵ <https://www.linkoping.se/contentassets/e486cce9a31b49dca0cfc511bb1edbbd/plan-for-linkopings-kommuns-krisorganisation-i-fred-och-vid-hojd-beredskap.pdf?4a97c6>

WHO fas 3: Pandemisk fas	Ansvarig	Sign
<i>Större anhopningar av fall men spridningen fortfarande lokaliserad, vilket antyder att virus blir mer och mer anpassat till människa (påtaglig pandemisk). Pandemi: ökad och oavbruten smitta mellan människor i samhället.</i>		
Kommundirektör/krisledande chef fattar beslut om central krisledning enligt <i>Instruktion för krisledningsstaben- Central krisledning</i> . Stabschef utses	Kommundirektör /Krisledande chef	
Stabschef formerar en central krisledningsgrupp	Stabschef	
Lokal krisledning aktiveras	Förvaltningschef	
Central krisledning identifierar och aktiverar övergripande strategier för Linköpings kommun	Stabschef	
Förvaltningarnas kontinuitetsplaner aktiveras	Förvaltningschef	
Övergripande kommunikation och information internt och externt säkerställs	Kommunikations direktör	
Medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS) och Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) samverkar med Enhet för smittskydd och vårdhygien, Chefläkarfunktionen och andra relevanta aktörer utifrån patientsäkerhetsperspektivet	MAS och MAR	
Verksamhetschef för elevhälsan samverkar med Enhet för smittskydd och vårdhygien utifrån ett smittskyddsperspektiv	Verksamhetschef för elevhälsan	
Vid beredskapsnivå 4 utifrån <i>Plan för Linköpings kommuns krisorganisation i fred och vid höjd beredskap</i> ¹⁶ fattar ordförande i krisledningsnämnden beslut att krisledningsnämnden ska träda i funktion. <i>Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap</i>	Ordförande i krisledningsnämnden	
FAS: 4 Övergångsfas- Återgång till interpandemisk fas	Ansvarig	Sign
<i>WHO kommer att rapportera när pandemiperioden upphört, vilket innebär en återgång till en frekvens av influensafall som är normal för årstiden.</i>		
Utvärdering av krisledning på både central och lokal nivå	Stabschefer	

¹⁶ <https://www.linkoping.se/contentassets/e486cce9a31b49dca0cfc511bb1edbbd/plan-for-linkopings-kommuns-krisorganisation-i-fred-och-vid-hojd-beredskap.pdf?4a97c6>